

“Köyün Sesi” Gazetesinde Kültürel ve Sosyal Haberler (1964-1966) Cultural And Social News in “Köyün Sesi” Newspaper (1964-1966)¹

Hakan BAYRAM ⁽¹⁾

ÖZET

Bu çalışmada, 12 Eylül 1964 yılında yayımlanmaya başlayan *Köyün Sesi* gazetesinde yer alan kültürel ve sosyal haberler incelenmiştir. *Köyün Sesi* gazetesi Malazgirt ilçesinin Cumhuriyet Dönemi'nde ilk yerel basın örneği olmuştur. *Köyün Sesi* gazetesinde yer alan haberler yayımlandığı dönemin kültürel, sosyal hayatına dair birçok veri barındırmaktadır. Gazetede yayımlanan eğitim ve kültürel haberlerden hem Malazgirt özelinde hem de ulusal düzeyde eğitim ve kültür politikalarının bölgeye olan yansımaları görülebilir. Aynı şekilde siyasal haberler, bize bölgenin politik eğilimlerini değerlendirebilmek için önemli açılımlar sağlamaktadır. Dolayısıyla bu haberler sadece “haber” niteliğini taşımamakta, kamuoyu oluşturma ve bölgenin “yerel” hafızasını kaydetme gibi yerel basının önemli işlevlerini de göstermektedir. Bu çalışmada, 1964 yılının eylül ayında yayıma başlamış ve 1965 yılının Ağustos ayına kadar yayımlanmış olan *Köyün Sesi* gazetesi sayılarından kültürel ve sosyal haberler seçilerek doküman analizinden faydalanılmıştır. Bu haberlerin içerikleri dönemin siyasal gelişmeleriyle birlikte değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Basın, Malazgirt, Köyün Sesi, Gazete.

ABSTRACT

In this study, the cultural and social news in the *Köyün Sesi* newspaper, which started to be published on September 12, 1964, were examined. The *Köyün Sesi* newspaper was the first example of a local press in the Malazgirt district during the Republican period. The news in the *Köyün Sesi* newspaper contains a lot of data about the cultural and social life of the period in which it was published. From the educational and cultural news published in the newspaper, the reflections of educational and cultural policies on the region, both specifically in Malazgirt and at the national level, can be seen. Likewise, political news provides us with important insights to evaluate the political trends of the region. Therefore, these news do not only qualify as “news”, but also show the important functions of the local press, such as creating public opinion and recording the “local” memory of the region. In this study, cultural and social news were selected from the issues of *Köyün Sesi* newspaper, which started to be published in September 1964 and was published until August 1965, and document analysis was used. The contents of these news were evaluated together with the political developments of the period.

Key Words: Local Press, Malazgirt, Köyün Sesi, Newspaper.

¹Muş Alparslan Üniversitesi,
hkn3149@gmail.com, 0000-
0003-4474-8929

Article History/Makale Tarihi:

Received/Teslim :20.12.2023
Accepted/Kabul :03.01.2024
Published/Yayımlama :30.06.2024

Cited/Atıf:

Bayram, H. (2024). “Köyün Sesi” gazetesinde kültürel ve sosyal haberler (1964-1966), *Bulanik MYO Sosyal Bilimler Dergisi (BULSODER)*, 2 (1), 1-11.

Copyright/Telif Hakkı

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC)'nın hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makedir.

¹ Bu makale yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Yerel Basın kavramı, genellikle “Anadolu Basını” veya “Taşra Basını” olarak tanımlanmaktadır. Yerel basının en temel amacı belli bir bölgede olup biteni haber etmektir. Buradaki haberler toplumu ilgilendiren her türlü konuyu; bilgilendirme, eğlendirme ya da eğitime gibi konulardır (Girgin, 2001: 160). Yerel basın ilgilendiği bölge açısından tarihi bir hafıza niteliği taşıdığından oldukça önemli bir tarih kaynağıdır ve bu nedenle gazete arşivleri korunup ileriye taşınmalıdır (Girgin, 2009: 1). Dolayısıyla gazeteler bu konuda toplum ve devletler için önemli bir hazinedir (Şapolyo, 1976: 1).

Muş ilinde ilk yerel gazete örneklerine 1952 yılında “Muş Gazetesi” ile rastlanılmaktadır (Yuca, 2016: 213-214). Muş iline nazaran Malazgirt ilçesi yaklaşık on yıl sonra kendi yerel basın örneğiyle tanışmıştır. 12 Eylül 1964 yılında basılmaya başlayan Köyün Sesi gazetesi, Malazgirt ilçesinin Cumhuriyet Dönemi’nde ilk yerel basın örneği olmuştur. İki sayfa olarak basılan gazetenin sahibi Bayram Özpazarbaşı’dır. Yazı işleri müdürlüğünü Kemal Aytaç, mesul müdürlüğünü ise Şerafettin Kaya yapmıştır. Dönemin şartları ve Malazgirt ilçesinin gelişmişliği göz önüne alındığında yazar kadrosunun oldukça çeşitli ve fazla olduğu göze çarpmaktadır. Yazar kadrosunda; Yalçın Ökte, Şefik Kaleli, M. Ali Ermiş, Önder Erdem, Nevzat Molavelioğlu, Yıldırım Ymanoğlu, Erhan Güner, Ali Turanlı, Yaşar Yaman, Orhan Çakır, Hacı Ejder, Sami Turan, Necip Nasır gibi isimler mevcuttu (Bayram, H. ve Fırat Onat, G., 2022: 2).

Köyün Sesi gazetesinde yer alan haberler yayımlandığı dönemin kültürel, sosyal hayatına dair birçok veri barındırmaktadır. Söz gelimi gazetede yayımlanan eğitim ile ilgili haberlerden hem Malazgirt özelinde hem de ulusal düzeyde eğitim politikalarının bölgeye olan yansımaları görülebilir. Aynı şekilde siyasal haberler, bize bölgenin politik eğilimlerini değerlendirebilmek için önemli açılımlar sağlamaktadır. Dolayısıyla bu haberler sadece “haber” niteliğini taşımamakta, kamuoyu oluşturma ve bölgenin “yerel” hafızasını kaydetme gibi yerel basının önemli işlevlerini de göstermektedir.

1. KÜLTÜREL HABERLER

Köyün Sesi gazetesinin hemen hemen bütün sayılarında, gazetenin etkili kalemlerinden Kemal Aytaç’ın eleştirel bir dil ile şiirsel yazıları görülmektedir. “AY” başlıklı “Demokrasiyi bir türlü yürütemiyoruz. Sebebi basit. Yulan başkasının elindedir de ondan...” (*Köyün Sesi*, 25.11.1964: 1). şeklindeki eleştirel yazılarında bazen baskı hatası bazen de yazım yanlışları göze çarpmaktadır. Aytaç’ın yukarıdaki yazısında son cümlede “yulan” kelimesinin muhtemelen “yular” olması gerekiyor.

Gazete nezdinde ilçenin okuryazarlık konusunda gelişme göstermesi konusunda bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların başında köy okullarının aktif hale getirilmesi ve öğretmen temini olmuştur. Özellikle köylerde okul çağına gelmiş çocukların okuması konusunda eksikliği olan ilçenin eğitim ihtiyacı oldukça fazladır. Bu çalışmalardan birkaçının da merkezdeki çalışmalar ile güçlendirildiği söylenebilir. Kısa zaman önce Malazgirt Halk Kitaplığı ismi ile kurulan kütüphanenin çalışma şartları kış mevsimi dolayısıyla bazen sekteye uğramış ya da çalışma saatlerinde değişiklikler yapılmıştır. “Kış mevsimi süresince yakacak sıkıntısından dolayı kütüphanenin kapalı tutulacağı, ancak kitap ödünç alma konusunda kütüphaneye saat 16 ile 17 arasında okuyuculara imza karşılığında kitap verileceği haber edilmiştir” (*Köyün Sesi*, 07.12.1964: 1). Haberin içeriğinden de anlaşılacağı üzere kamusal ekonomik durumun eğitim-öğretim üzerinde etkisinin olduğu anlaşılmaktadır.

Eğitim konusunda bazen de kırsal kesimdeki zorluklara katlanmak istemeyen öğretmenlerin de eğitim-öğretim üzerinde olumsuz etkileri olmuştur. Gazetenin güçlü kalemlerinden Kemal Aytaç, AY...TAÇ olarak kaleme aldığı bölümlerden birinde buna değinmiştir. “*Adaksu’da sekiz öğrenciyle öğretim yapmaya tüzük müsait değilmiş. Kasabaya naklulunca hoca hanım herhalde tüzüğü rafa koymuş olacak ki beş öğrencisiyle iktifa ediyor*” (*Köyün Sesi*, 07.12.1964: 1). şeklinde bir eleştiri yaparak duruma tepkisini belirtmiştir. Diğer bir yandan cumhuriyetin ilk yıllarında ülke genelinde kurulmuş olan ve halkın modernleşmesi ile eğitilmesi amacı taşıyan Halkevlerinin ilçede açılması memnuniyet ile karşılanmıştır. Malazgirt’te kültür hareketlerini organize etme ve çevrenin kültürel seviyesini yükseltmek amacıyla Genel Merkezi Ankara’da bulunan Halkevlerinin bir şubesi açıldığı habere yansımıştır. Haberin içeriğine bakıldığında siyasal hiçbir amacı olmadan ve kamu yararına çalışacak olan bu şubenin açılışı Kaymakam S. Rifat Atıkan’ın başkanlığında ilçe öğretmenleri,

memurlar ve siyasi parti ile bağı olmayan vatandaşlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu şubenin geniş çapta ilgi göreceği vurgulanmıştır. Malazgirt Halkevi şubesinin ileriki süreçte ilk fırsatta köylerde Halkodaları olarak faaliyet göstermesi için çalışmaların hızlanacağı duyurulmuştur. Kapanış konuşmasında şubenin hayırlı olması ve başarılar elde etmesi temennisinde bulunulmuştur (Köyün Sesi, 07.12.1964: 1).

İlçede henüz açılan Halkevleri çalışmalarına hız vererek vaat ettikleri gibi köylerde Halkodası açma girişimlerini başlatmışlardır. Daha ilk haftası dolmadan on köyde Halkodası açmayı başarmıştır. Halkodalarının kültür hareketlerine uygun olarak bu köylerde halk dershanesi açtığı yazılmıştır. Haberin devamında halkın ayağına götürülen bu hizmetten halkın azami bir şekilde istifade etmeleri yararlarına olacağı vurgulanmıştır. Ayrıca buna aracılık edenlere teşekkür dileklerini de belirtmişlerdir (Köyün Sesi, 14.12.1964: 1).

Halkın okuma yazma oranının düşük olması nedeniyle açılan kurslar bu sayede büyük önem arz etmektedir. İlköğretim hizmetine uygun olarak yirmi tanesi köyde, iki tanesi ilçe merkezinde ve bir tanesi de cezaevinde olmak üzere yirmi üç tane okuma yazma kursu açıldığı haber edilmiştir. Bu kurslara beş yüz kişiden fazla müracaat olup eğitimlerin ve yeni kayıtların devam ettiği yazılmıştır. Ayrıca yetkililere bu çalışmalarından dolayı tebrik mesajını da paylaşmışlardır (Köyün Sesi, 18.12.1964: 1).

Malazgirt ilçesinde yayın hayatına başlayan gazetenin, ilçe halkına oldukça yararlı işler yaptığı görülmektedir. "Bir Seri Konferans Verilecek" başlıklı habere bakıldığında, daha önce yayınlanmış olan gazete sayılarında böyle bir talebin yapıldığından bahsedilmektedir. Bu taleplerde öğretici mahiyetindeki konferanslar verilerek halkın bilgilendirilmesinin toplumsal kalkındırmada önemli bir yer tutacağı vurgulanmıştır. Haber içeriğinde bu talebin ilgililerce makul karşılandığı ve bir seri konferans verilmesi kararlaştırıldığı ve bu konferansların halk tarafından ilgi ile takip edileceği yazılmaktadır. Halkın fikri içtimai seviyesini yükseltmeye yararlı olan bu hareketi tertip edenleri ve konuşmacıların şimdiden tebrik edildiklerini dile getirmişlerdir (Köyün Sesi, 18.12.1964: 1). Gazete yönetiminin, eğitimin yetersiz olduğu bu zorlu coğrafyada toplum için bazı çalışmalar yapması ve ayrıca halk adına ilgili kişi ve kurumlardan taleplerde bulunması gazetecilik mesleği dışında halk için öncülük görevi üstlenmesi takdire şayan bir girişimdir.

İlçeye bağlı birçok köy muhtarına Lozan'dan gönderildiği değerlendirilen Hristiyanlık propagandası sayılacak broşürler bulunduğu, bu tür çalışmalara engel olmak için gerekli mercilere gazete yönetimi çağrıda bulunmuştur (Köyün Sesi, 01.02.1965: 1). Diğer taraftan Avrupalı tarihçilerin dikkatini çeken ve ilçe merkezinde bulunan Urartular Dönemi'ne ait kale burcunun restore edilmesi ile ilgili haber yayımlanmıştır. Kale burcu haricinde ilçede bulunan diğer tarihi eserlerin korunması için de Vakıflar Genel Müdürlüğüne çağrıda bulunulmuştur (Köyün Sesi, 01.02.1965: 1).

Kaymakam tarafından bayramlaşma töreni düzenleneceği ilan olarak gazetede yayımlanmıştır. 3 Şubat Çarşamba günü yapılacak olan bayramlaşma töreninin, saat 10:00 ile 11:00 saatleri arasında şehir kulübünde gerçekleşeceği, bu törene memurların ve halkın davetli olduğu ilan edilmiştir (Köyün Sesi, 01.02.1965: 2).

Türkiye'nin tamamında olduğu gibi ilçede de Halkevleri bayramının 19 Şubat günü kutlanacağı belirtilmiştir. Gençlik kulübünde kutlanacak olan bayramın halkın iştirak etmesinin önemli olduğu haber edilmiştir. Halkevinin açmış olduğu okuma odasına dönemin ilçe kaymakamı ve aynı zamanda halkevi başkanı tarafından Türkiye'nin çeşitli yerlerinden çok sayıda kitap toplandığı ifade edilmiştir. Halka büyük bir hizmet çabası içinde bulunan Halkevinin ilçe halkı tarafından desteklenmesi ve istifade edilmesi gerekliliği belirtilmiştir (Köyün Sesi, 15.02.1965: 1).²

² "İlçede Halkodası 1939 yılının şubat ayında açılmıştır. İlk başkan kaymakamlık muhasebe memuru Şemsettin Çetin olmuştur. Oda belediyeye ait olup kira alınmamaktadır. Kâgir bir yapıya sahip olmakla beraber faaliyetler açısından gayet uygun bir sahnesi ve bir okuma salonu olduğu halde mefruşat ve demirbaş olarak çok eksikçi

Günümüzde Malazgirt Etkinlikleri olarak yapılan kutlamaların Cumhuriyetin kurulmasından sonra ilk çalışmaları bu dönemde başlamıştır. "Malazgirt Festivali" başlığında gazete yazarlarından Necip Nasır şöyle yazmıştır. Şubat tatilinde Malazgirt'te olduğum sırada 26 Ağustos 1071 tarihinde yapılan Malazgirt Savaşı ile ilgili bir yıldönümü kutlaması şeklinde bir festival haline getirme planlarının olduğu, bu durumdan kaymakamlıktan bir istekte bulunduğu yazılmıştır. Bu fikirleri olumlu karşılanmıştır. Destek verileceği konusunda bilgi verildiği ancak herhangi bir gelişmenin olmadığı belirtilmiştir. Kaymakamlık tarafından gelişme yaşanmaması nedeniyle yeni arayışlara başladıkları ve bunu destekleyecek birkaç öğretmen bulduklarını belirtmişlerdir. Kendilerince bu festivalin sağlanması için bir komite kurulması ve bu komitede olacak kişilerin maddi ve manevi olarak destek verebilecek kimselerin olması gerektiği belirtilmiştir. Yeni kurulacak olan komitenin Turizm Komitesinden de yardım alması gerektiğine yer verilmiştir. Bu komite valilikle hatta gerekirse hükümet ile bağlantı kurup gerekli destek ve yardımları almaya çalışmalıdır açıklaması mevcuttur. Ayrıca çalışmalarında il ve ilçelerin valilik, kaymakamlık, belediye, halkevi, halk eğitim merkezleri, gençlik ve spor merkezleri, kültür ve tiyatro toplulukları ile temas kurması gerektiği böylece yardım alabileceği alan ve kurumları geniş tutması gerektiği açıklanmıştır. Sayılan bu kurum ve kuruluşların maddi destekleri yanında katılımlarını sağlamanın festivalin gerçekleşmesinde etkili olacağı kanaati hâkimdir. Festivalin başlangıçta üç gün sürmesi planlandığı açıklanmıştır. Üç gün planının daha sonraları daha da artırılabilmesi ön görülmüştür. Üç günlük festival kutlaması ile ilgili maddeler halinde bir taslak hazırlanmıştır.

1-Futbol Turnuvası düzenlemek, çevre il ve ilçelerden davet edilecek takımların katılmasını sağlamak.

2-Folklor ekiplerinin yöresel oyunlarını sergilemek.

3-Malazgirt gençleri tarafından düzenlenecek yarışmaların olmasını sağlamak.

4-Tiyatro sahnelerinin olmasını sağlamak için tiyatro topluluklarını davet etmek.

5-Konferanslar düzenlemek.

6-At yarışı etkinliği tertiplemek.

Festival için geç kalmadan çalışmaların başlaması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Bu işlerin sistemli bir şekilde olması gerektiği, bu çalışmalarda İstanbul ve Ankara'daki öğrencilerin katkı vermek üzere hazır olduklarına değinilmiştir (Köyün Sesi, 10.03.1965: 1). Malazgirt Festivali için yapılan çalışmalar hız kazanmış ve gazetenin bu sayısında bununla ilgili resmi işleri yapacak olan Malazgirt Turizm ve Tanıtma Derneği kurulmuştur. Gazete bu derneğin temel ilkelerini maddeler halinde haber olarak okuyucularına sunmuştur. "Malazgirt Turizm ve Tanıtma Derneği Ana Nizamnamesidir"³ başlığı

bulduğu, toplantıların yapılması için gerekli sandalyelerin bile mevcut olmadığı binanın da ciddi bir tamire ihtiyacının olduğu kaydedilmiştir" (Özalper, 2018: 844).

³ Malazgirt Turizm ve Tanıtma Derneği Ana Nizamnamesi

Derneğin merkezi şimdilik Malazgirt Kitaplığıdır.

Madde 1: Derneğin adı "Malazgirt Turizm ve Tanıtma Derneği'dir"

Madde 2: Derneğin mevzuu ve gayesi tabii ve tarihi arkeolojik ve diğer bütün turistik zenginliklerini meydana çıkarmak, korumak ve değerlendirmek suretiyle turizmi en önemli iktisadi mevzuu haline getirmek.

Dernek yukarıda yazılı gayesine erişmek için aşağıda yazılı işleri yapar.

a).Turistik zenginliklerini kıymetlendirme için ilgili makam ve mercilerle turizmle alakalı resmi ve gayri kurumlarla temas etmek.

b).Turizmin başlıca faktörlerinden birisi olan otelcilik ve diğer barındırma tesisleri ile Lokantacılık mevzuu bölgenin genel ekonomik menfaatları ile birlikte inceleyerek bu endüstrinin (Turistlerin karşılanması, yerleştirilmesi ve servis bakımından) geliştirilmesine çalışmak.

c).Otel ve diğer barındırma tesisleri ile Lokantaların fiyatlarını, oda adedi ve diğer vasıflarını bir şekilde yayınlamak, teferruatlı olarak.

d).Özel şartların turizm sahasına yatırım yapmalarını teşvik etmek.

e).Bölgenin mutfak gelenekleri ile diğer geleneklerinin devam etmesini sağlamak.

a).Her türlü imkanlardan faydalanarak bölgenin propagandasını yapmak, broşür, afiş ve plan gibi eserler yayınlamak.

b).Kendi imkanları dahilinde turistik ve diğer sergilere katılmak.

c).Festivaller ve benzeri gösteriler tertip etmek.

d).Danışma broları açmak ehil elemanlar vasıtasıyla çalışmalarını temin etmek.

altında verilen maddelerin devamı gazetenin diğer sayılarında yer bulmuştur. Derneğin merkezi geçici olarak Malazgirt Kitaplığı olarak belirlendiği ifade edilmiştir. Derneğin temel ilkeleri 35 maddeden oluşmaktadır (Köyün Sesi, 28.05.1965: 2). Bu derneğe Kaymakam Semih Rifat Arıkan'ın başkanlık ettiği belirtilmiştir. Diğer üyeler ise; Belediye Başkanı İsmet Gündoğmuş, İhsan Kılıç, Selahattin Hazinedar, Fahrettin Aymelek, Ziya Ağca, Süleyman Çetiner, Ali Uysal, Yaşar Koç, Celil Kızılgök, İsmet Akyurt, Yıldırım Yaman, Sabri Ermiş ve Ali Özcan'dır (Köyün Sesi, 16.07.1965: 2).

Gazetenin bazı durumlarda aksadığı ve baskı sorunları yaşadığı "Gazete ve Baskı" başlıklı haber ile okuyuculara duyurulmuştur. Haber;

"Bir yıla yakın bir zamandan beri türlü zorluklara ve yokluklara katlanmak suretiyle mahalli gazeteyi çıkarmaktayız. Çıkardığımız bu gazetenin kendine mahsus kusurları vardır ve elbette biz bu kusurları görmekteyiz. Kusurları giderebilmek için azami gayret sarf ediyoruz. Bazılarını telafi etmek gidermek mümkün. Elimizde olamayanları ise elbette ki telafi edemiyoruz. Gazetemiz mükemmel bir gazete midir? Elbette hayır. Sermaye, malzeme, makine ve işçiyi çoğu zaman temin etme imkânından mahrumuz. Milyonlarca sermaye ve emekle meydana gelen büyük tirajlı gazeteler dahi çoğu zaman tadir celb etme niteliğinden uzaktır. Bunlara kıyasen bizim gazetemizin okuyucuyu tatmin etmesine ve bunda yüzde yüz muvaffak olmasına imkân yoktur. Okuyucuyu tatmin etmek için çareler düşünüyoruz. Yakın bir gelecekte daha kaliteli çıkmaya imkân nispetinde gayret edeceğiz ve bunun için gereken tedbirleri almaktayız. Biz gazeteyi çıkarırken ticari zihniyetle hareket etmiş değiliz. Bu gazeteden katiyen kâr düşünmedik ve düşünmüyoruz da. Ancak senesini idrak eden gazetemizin şimdiye kadar bir tek resmi ilan alması bizim ne derecede mali müşküller içinde bulunduğumuzu açıkça göstermektedir. İlan veren merciler nedense gazetemize karşı ilan verme konusunda çekimser davranmakta ve hatta bazıları ilan vermemek için (kanuni mecburiyet olmasına rağmen) türlü çareler aramakta olduklarını işitiyoruz. Gazetemizin ufak tefek noksanlıkları derhal göze çarpmakta ve bunun giderilmesi hakkında ilgililere emirler yağdırılmaktadır. Kanuna karşı itaatkâriz. Elbette ki noksanlıklarımızı gidereceğiz. Ancak biz maddi yardım görsek de görmesek de yayınımıza devam edeceğiz. Hak bellediğimiz yolda ve Anayasamızın teminatı altında mücadelemize devam edeceğiz. Kanunların bize tanıdığı hakkı mutlaka alacağız. Bu böylece bilinmelidir"

şeklinde Kemal Aytaç kalemiyle ele alınmıştır (Köyün Sesi, 16.07.1965: 1). Kemal Aytaç burada gazete ile ilgili sıkıntıların malzeme, makine ve işçilik dışında, verilmesi gereken resmi kurum ilanlarının verilmemesi hakkında ilgili makamları kanunlar çerçevesinde bu ilanların verilmesi gerektiğini dile getirerek eleştirmiştir.

2. SOSYAL HABERLER

Malazgirt'e bağlı Aktuzla köyünde bir cinayetin işlenmiş olduğu, maktulün kimliğinin tespit edilemediği ayrıca kim ya da kimler tarafından bu cinayetin işlendiğinin bilinmediği belirtilmiştir. Jandarma Komutanlığı tarafından gerekli arama ve tarama işlemlerinin başlatıldığı haber edilmiştir (Köyün Sesi, 25.11.1964: 1).

Gazete yönetiminin daha önce haber yaptıkları Malazgirt ile Bitlis iline bağlı Ahlat ilçesinin yol yapımının 1965 yılında karayolları programına alındığı haberinin bakanlık tarafından bildirildiği haber edilmiştir. Bu yolun karayolları programına alınması nedeniyle Bayındırlık Bakanlığına ve ilgili Milletvekili ile senatörlere teşekkür dilekleri belirtilmiştir (Köyün Sesi, 25.11.1964: 1).

e).Tercüman rehber kursları açmak, turistik müesseselerde çalışacak müesseseleri idare edecek eleman yetiştirmek.

f).Hatıra eşyası sanayini teşvik etmek, satış yerleri açmak ve mahalli halka turizm bilgisi vermek.

1-Konferanslar tertibi,

2-Mahalli Basın, Radyo Şehir Hoperlörleri ve el ilanları telkinler.

3-Yakın yerlere toplu geziler tertibi,

4-Demekler arasında mektuplaşmak,

5-Turistik yer ve bölgelere geziler tertibi, (Köyün Sesi, 28.06.1965: 2). Toplamda 34 maddeden oluşan tüzük nizamnamesinin diğer maddeleri ve açıklamalar için Bknz: Gazetenin 77,78,79,80,81,82,83,84,85,86,87,88,89. sayıları. Yazım yanlışları olduğu gibi aktarılmıştır

Bulanık MYO Sosyal Bilimler Dergisi
Journal of Social Sciences of Bulanık Vocation School

“Kifirli Mahallesinde Buğday Hırsızlığı” başlıklı haberde “Kifirli” olarak yazılan mahallenin şimdiki adı “Afşin” olarak geçmektedir. Bu haberde, Süleyman isimli kişiye ait buğday kuyusunun açılması suretiyle buğdayların çalındığı yazılmıştır. Olaya el koyan İlçe Jandarma Komutanı Arif Işıklar tarafından gerekli incelemelerin başlatıldığı açıklanmıştır. Yapılan tahkikat sonucunda başarılı bir operasyon ile failler buğday ile beraber tutuklanmıştır. Tutuklananlar arasında Nazım Sürer aynı mahalleden, Acem oğlu Ömer ise “Harabator” (Gölkoru Köyü) köyüne bağlı “Silekutlu” (Kurtulmuşoğlu Köyü) mezarası sakinleri oldukları belirtilmiştir (Köyün Sesi, 25.11.1964: 2)⁴.

25.10.1964 tarihli gazete haberinde verilen Aktuzla bucağında bir adamın öldürüldüğü, olayın faillerinin ve öldürülen kişinin kimliklerinin belirlendiği açıklanmıştır. Öldürülen kişinin Erzurum’un Hınıs ilçesine bağlı Güvendik köyü sakinlerinden 1938 doğumlu Çerkez Taşdemir olduğu belirtilmiştir. Failler ise yine Hınıs ilçesinin Kırımkağa köyü sakinlerinden İsmail ve Necmettin Aslan kardeşler olduğu haber edilmiştir. İki taraf arasında daha öncelerden kan davası olduğu belirtilmiştir. Çerkez düğün dönüşü iki kardeş olan İsmail ve Necmettin tarafından takip edilmiştir. Takip edildiğini fark eden Çerkez dereye atlamışsa da iki kardeşin attığı kurşunlardan kurtulamamıştır. İki kurşunun isabetiyle hayatını kaybeden maktulün cenazesi bulunduğu yerden alınıp Malazgirt’e bağlı Konakkuran bucağına getirilmiş burada otopsi yapılacağı belirtilmiştir. Hava muhalefeti nedeniyle Cumhuriyet savcısının olay yerine gidemediği belirtilmiştir (Köyün Sesi, 27.11.1964: 1).

Malazgirt ve Bulanık ilçelerinin elektrik ihtiyacı için Malazgirt Adalar Mahallesi’nde yapılmakta olan hidroelektrik tesisinde havaların soğuması nedeniyle çalışmanın tatil edildiği haber edilmiştir. Bu tesiste lojman ve biriktirme tesislerinin tamamlanmasının ardından yeni yapılacak olan ihale ile faaliyete geçmesi için İller Bankası tarafından destek alınması gerekliliği belirtilmiştir (Köyün Sesi, 27.11.1964: 1).

İlçeye bağlı Mezra Köyü yolunun yapılmasına başlandığı, yol inşaatında köylülerin fiilen çalışmalara katıldığı ve kaymakam tarafından sürekli kontroller yapıldığı haber edilmiştir. Hem köylülere hem de kaymakam ilgili olmaları nedeniyle teşekkür dilekleri iletilmiştir (Köyün Sesi, 27.11.1964: 1).

“Oburluk Yarışması” adı altında lokantacı Ziya Kavgaz adlı yarışmacının bahse girerek sabah kahvaltısında on üç porsiyon çorba, iki porsiyon pilav, bir porsiyon talaş kebabı ve iki adet ekmek yiyerek 20 liralık ödülü kazandığı haber edilmiştir. Yarışmacı bu yiyecekleri yedikten sonra mide rahatsızlığı geçirdiği ve kendisine başarı ile sağlık dileklerini belirtmişlerdir (Köyün Sesi, 30.11.1964: 1).

Malazgirt’e bağlı Konakkuran köyünde (günümüzde belde) yapımı devam eden bölge yatılı ortaokulunun inşasının bittiğini haber edilmiştir. Okulun ve pansiyon kısmı için açılış töreni düzenlendiği ve Ankara’dan gelen heyet tarafından yapılan merasim ile açılışı yapıldığı belirtilmiştir. Açılış konuşmalarında başarılı ve önemli bir işi geride bıraktıkları dile getirilerek mühendis ve müteahhit tebrik edilmişlerdir (Köyün Sesi, 04.12.1964: 1). Geçmişte okul sıkıntısından dolayı ilköğretimi tamamlayan öğrencilerin okumaya devam edemedikleri bir dönemde bu okulun köylere yakın olması nedeniyle birçok kişinin okumasına vesile olduğu açıktır. Konakkuran köyünün hem nüfus bakımından fazla olması hem de çevre köylerin ortasında bir yerde olması nedeniyle ayrıca önemli bir kriter olduğu açıktır. Halen eğitime devam edilen okulda bugüne kadar verdiği mezunlar ve yetiştirdiği insan açısından bölgede oldukça önemli bir değer taşıdığı muhakkaktır.

“Kıymeti Bilinmeyen Değer” başlıklı haberde, Muş ve Bitlis illeri arasındaki karayolunun tek yön yol olmaktan çıkarıldığı ve yeni güzergâh ile beraber bazı köylere uğraması ile yenilendiği haber edilmiştir. Hasköy civarında Devlet Su İşleri ile Muş Bayındırlık Müdürlüğü tarafından yapılan sondaj ile iki tane su kaynağı bulunduğu ve bu su kaynağının Hasköy’e ışık verdiği, ayrıca köyün ortasından geçen derenin ıslahının yapıldığı ve duvarlar ile örülen dere kenarlarının heyelandan kurtulduğu belirtilmiştir. Muş ve Bitlis için önemli bir turizm kaynağı olarak görülen Karasu deresi üzerinde bir

⁴ Türkiye’de yer adlarının değiştirilmesi 1940 tarihli genelge ile resmileştirilmiştir.1949 yılında 5442 sayılı İl idaresi kanunu ile devam eden süreç 2000 kadar yer adının değişmesine neden olmuştur. Bknz. Harun Tunçel, “Türkiye’de İsmi Değiştirilen Köyler”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 10, Sayı 12, 2000, s.27.

havuz yapıldığı ve içinin farklı renkler verecek şekilde boyandığı belirtilmiştir. Havuzun çıkış tarafında güzel bir yapay şelale yapıldığı haber edilmiştir. Karasu deresinin çıktığı yerde yapılan bu havuz ve şelaledeki su kaynağının buz gibi olduğu ve yaz aylarında insanların serinleyeceği bir mekân olarak kullanılabileceği yazılmıştır. Memleket için iyi bir gelir kaynağı olarak görülen bu tesis için dönemin karayolları şefi ve şimdilerde Muş Bayındırlık Müdürlüğü olarak çalışan Kazım İldan'a memleket insanları adına teşekkür dilekleri belirtilmiştir (Köyün Sesi, 11.12.1964: 1).

"Cebren Kız Kaçırma" başlıklı haber okuyucularla paylaşılmıştır. Haberde, 12 Aralık 1964 günü gece saat 01:00 dolaylarında merkezde bağlı Danışman Gazi Mahallesi'nde ikamet eden İlyas Polat adlı şahsın evinde bir olayın gerçekleştiği belirtilmiştir. Evin damını delerek eve giren Abuzer Abaylı, Nureddin, Cemal, Sabri, İbrahim ve Haydar adlı kişilerin eve girdikten sonra İlyas ve eşini döverek bayılttıkları ve daha sonra elleri ile ayaklarını bağladıkları belirtilmiştir. Daha sonra bu kişilerin 17 yaşındaki Ş. adlı kızın ağzını zorla kapatarak Dirimpınar (Hanık) köyüne kaçırdıkları belirtilmiştir. Bu köyde Abuzer adlı kişi tarafından zorla kızın ırzına geçildiği, olayın duyulması sonucunda ilçe emniyet yetkilileri tarafından yapılan operasyon ile yakalanan kişilerin adalete teslim edildiği haber edilmiştir. Yapılan soruşturma sonucunda kişilerin tutuklandıkları belirtilmiştir (Köyün Sesi, 16.12.1964: 1).

Emniyet tarafından ilçe merkezinde bir arama yapıldığı haberinde, Reşit adlı bir şahısta susturucu silah ve Abdurrahman Dinç'te ise bir adet kama bulunduğu yazılmıştır. Bulunan silahlara el konulduğu ve şahısların tutuklandıkları belirtilmiştir (Köyün Sesi, 01.01.1965: 1).

İlçe merkezinde ilkokul öğretmeni olarak görev yapan Fahrettin Aymelek adlı öğretmenin gezici başöğretmen olarak seçildiği haber edilmiştir (Köyün Sesi, 04.01.1965: 1).

"Muş'ta Gördüklerimiz" başlığı ile Muş ili ile ilgili haber kaleme alınmıştır. Muş ismi ile bir ovaya sahip olan şehrin, ovanın batısına doğru dağın yamacına yapılan eski bir yerleşim yeri olduğu yazılmıştır. Kale Mahallesi denilen eski yerleşim yeri halen mevcut yaşam alanı iken yavaş yavaş şehrin aşağıya doğru genişlediği belirtilmiştir. Eskilerde askeri garnizonun şehre çok uzak bir yerde kurulduğu yazılmışken şimdilerde şehir ile iç içe olduğu açıklanmıştır. Ovaya serpilmiş vaziyette bulunan köylerin birer üretim çiftliği gibi şehri aydınlattıklarına değinilmiştir. İki ırmağın geçtiği, birinin ovayı boydan boya diğerinin ovayı ikiye bölercesine aktığı yazılmıştır. Bu iki ırmaktan herhangi bir yarar sağlamadan sularının ovayı terk ettiğine hayıflanarak söz edilmiştir. Bu ovada toprak analizi ve sulama kanallarının yapıldığı takdirde ne kadar yararlı olacağına değinilmiştir. Bu yararlı yatırımlar yerine lüks binalara milyonların harcandığı haber edilmiştir. Bu şekilde doğu tarafına yararlı olmayan yatırımların yanlış bir politika olduğu açıklanmıştır (Köyün Sesi, 04.01.1965: 1). Bundan önce Muş ilinde özel teşebbüs eliyle herhangi bir yatırım olmadığı ve bundan sonra da olacağına inanılmadığına değinilmiştir. Bu nedenle devlet yatırımlarının yararlı olması adına öncelikle bir taktik ve tahlile dayandırılması aksi halde bir başarı sağlanamayacağına değinilmiştir (Köyün Sesi, 04.01.1965: 2). İl genelinde üç tane bölge okulunun yapılmaya başlandığı ya da bitirildiği, bunlardan biri Muş merkezde, biri Varto'da diğerinin de Malazgirt'te olduğu belirtilmiştir. (Malazgirt'te yapılan okul muhtemelen daha önce değindiğimiz Konakkuran Bölge Yatılı Okuludur). Diğer olumsuzlukların yanında bu eğitim yatırımının zamanla eğitimde yeni bir çağ atlatacağı Muş için önemli bir adım olduğu belirtilmiştir. Bunun devamında Bayındırlık Müdürlüğünde Kazım İldan için eğer dört yıl daha Nafia Müdürü olarak görev almaya devam ederse Muş ilinde yol sorunu kalmayacağına değinilmiştir. Burada Kazım İldan'ın yapmış olduğu çalışmaların başarısının ön planda tutulmaya çalışıldığı görülmektedir. Muş ilinde Devlet Su ve Toprak Su teşkilatlarının eserlerinin önemine değinerek vali muavini tarafından desteklenen Hidroelektrik Kooperatifinin faydalı bir iş olduğuna değinilmiştir (Köyün Sesi, 11.01.1965: 1). Muş pilot bölgesinde yapılan devlet hizmetlerinin yanında özel sektör eliyle yapılacak yatırımların olması gerektiğine değinilmiştir. Ülke genelinde yapılan lüks binaların varlığı zengin kesimin daha zenginleşmesinden başka bir şey olmadığı açıklanmıştır. Devlet dairelerinde oturmuş kişilerin bu devletin dışarıdan aldığı yardımlarla geçindiği bir dönemde her devlet dairesi çalışanlarının altında halı görmek, her gün yapılan lüks binaların olması sadece bunlara hizmet gibi olması, halktan kemer sıkma yönteminin dillendirilmesi ancak bu kişi ve kurumların kemer sıkma gibi bir düşüncelerinin olmaması devlete büyük bir külfet ve yanlış olduğu açıktır ifadesiyle mevcut düzen eleştirilmiştir. Bu açıklamalarla birlikte Muşlu zengin kesimine

seslenerek kişi olarak memlekete yapılacak çok şeyin olduğuna, iyi esnafılık yaparak katkı vermesi gerekliliğine değinilmiştir. Ancak böyle düşünecek esnaflara Muş ilinde rastlanmadığına değinilmiştir (Köyün Sesi, 25.01.1965: 1).

Köy yollarının yapımında çalışan işçilerin gıda yardımlarını dağıtmak üzere ilçeye gelen Nafia Müdürü Kazım İldan'ın, Aynalı Hoca köyüne gidip çalışan işçileri ilçe merkezine getirerek onlara gıda yardımının dağıtımını sağladığı haber edilmiştir. Gıda yardımı dağıtımını gece geç vakitlere kadar yapan İldan'a, kar kış demeden yapmış olduğu bu çalışması için gazete yönetimi tebrik ve teşekkürlerini iletmışlerdir (Köyün Sesi, 05.01.1965: 1). Çalışan işçilere gıda yardımı yoksul oldukları için mi, yoksa maddi olarak desteklenmediği için mi verildiği ile ilgili bir açıklama yapılmamıştır. Oysa gıda yardımı yoksullara verilen bir yardım olarak bilinmektedir.

"Ölüye Hapzen Tazyik Kararı Verildi" haberinde ilginç bir durum açıklanmıştır. İlçenin Hancağız köyü nüfusuna kayıtlı Süleyman oğlu Ali'ye verilen hapzen tazyik kararının jandarmaya mahkeme yazısıyla bildirildiği açıklanmıştır. Jandarmanın Ali adlı şahsın öldüğü gerekçesiyle Ali'nin oğlunu yakalayıp ilçe merkezine getirdiği belirtilmiştir. Mezarda bile kurtuluş yok şeklinde karar eleştirilmiştir (Köyün Sesi, 05.01.1965: 2).

Üç gündür yoğun bir şekilde yağan kar ve çıkan fırtına nedeniyle yolların kapandığı ve iş makinelerinin açmakta zorluk çektiği belirtilmiştir. Malazgirt-Bulanık yolunun henüz yeni açıldığı, Malazgirt-Patnos yolunun ise yetkililerin açıklamalarına göre jandarmanın yardımı olmadan açılmasının mümkün olmayacağı haber edilmiştir. Özellikle Malazgirt Gölkoru köyü arasında yoğun fırtına nedeniyle yola çok fazla kar birikmesi olduğu yazılmıştır. Jandarmanın yardım talebini kabul etmesiyle Patnos yolu açılma çalışmalarının başladığı belirtilmiştir (Köyün Sesi, 10.02.1965: 1). Bu haberde sadece bir iş makinesinin olduğu ve Alay Komutanlığı yardımı olmadan bazı yolların açılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir. Karayollarının yetersiz makineye sahip olduğu ya da askeri kurumlardaki makinelerin daha iyi olduğu kanısına varabiliriz.

"Kurtlar Parçaladı" başlıklı haberde bir kişinin kurt saldırısı sonucu öldüğü haber edilmiştir. Erzurum Karayazı ilçesine bağlı "Mirgeheli" köyünden komşu köye gitmek için yaya yola çıkan Çimşit adlı kişi kendisine atlı olarak gelen iki kişinin uyarılarına gülerak karşılık verdiği ve yoluna devam ettiği yazılmıştır. İki atlı kişi Çimşit adlı yayaya ileride dört kurdun olduğu kendilerinin kurtlardan zor kurtulduklarını belirttikleri halde Çimşit bunlarla alay edencesine gülerak cevap vermiş ve yoluna devam etmiştir. İlerleyen Çimşit'in karşısına çıkan kurtların saldırısı sonucunda kurtulamadığı belirtilmiştir (Köyün Sesi, 15.02.1965: 1).

Gazetede ki reklamların genellikle hep aynı olduğu ve tekrarlandığı görülmektedir. Bu reklamlar Malazgirt ve çevre ilçeler ile ilgili olmuştur. Şahsi reklamların kamu reklamlarından daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bu reklamlarda ilginç ifadeler de görülmektedir. Genellikle gazetenin ikinci sayfasında verilen reklamlardan bazıları şunlardır;

"Köyün sesi gazetesi senin gazetendir. Onu oku ve okut"

"Vatandaş Kızılay kara gün dostumuzdur. Yardımı unutma"

Ziraat Bankasının ilanında "Büyük çekilişe katılmak istiyorsanız hesap açmakta acele ediniz"

Esnafılık yapan İhsan Kılıç'tan verilen reklamda "Singer radyoları emsalsizdir bütün müşterilerin emrindedir"

Nuri ve Ziya kardeşlere ait lokanta reklamında "Rostomu yemek isterseniz öyleyse Murat lokantasına gidiniz" (Köyün Sesi,08.03.1965:2). Bu lokanta halen hizmetine devam etmektedir. Şimdiki Malazgirt Belediyesinin karşısında Kardeşler Lokantası ismi ile hizmetine devam etmektedir.

Bazen de bireylerin vermiş olduğu kayıp ilanları gazetede "Zayi" başlığıyla verilmiştir. Kimlik, diploma ya da soyadı gibi değişiklikler. Bunlara bir örnek verirse; Malazgirt'te öğretmenlik yapan Nejla Danışman ismindeki kişi, Elazığ Kız İlköğretmen okulundan almış olduğu 30.06.1959 tarihli 168 numaralı diploma için, yeni diploma aldığından eskisinin hükümsüz olduğunu ilan vermiştir (Köyün Sesi,12.03.1965:2).

Muş Valisi Etem Boysan'ın ilçeye gelerek bazı incelemeler yaptığı, sonrasında kaymakamlık binasında Malazgirt Alparslan Spor Kulübü futbol takımı başkanı ve sporcuları ile hasbihal yaptığı haber edilmiştir. Yapılan görüşmede Başkan Hüsamettin Hazinekar validen futbol sahasının tanzimi için mali yardım, belediyede mevcut beden terbiyesi hisselerinden kendilerine ödeme yapılmasını istemiştir. Ayrıca bu yıl yapılacak olan 26 Ağustos Malazgirt Meydan Savaşı kutlamasında bir futbol turnuvası yapmayı planladıklarını, bu turnuvayı iller arası yapmak için kendilerinden destek olmasını istemişlerdir. Bu turnuvaya Malazgirt Alparslan Kupası adını koyduklarını belirtmişlerdir. Vali Etem, saha için tapu işlemleri alındıktan sonra gerekli maddi yardımın yapılacağını ve belediyede mevcut beden terbiyesi hisselerinin derhal verileceğinin müjdesini kendilerine bildirmişlerdir. Alparslan Kupası için de gerekli çalışmaları yapacağını, hiç olmazsa bu yıl yapılacak olan kutlamaları bir festival haline çevirmek için çalışacağını ve kupa için en az dört vilayetin katılması için çalışma yapılacağını sözünü vermiştir. Kulüp yetkilileri ve futbolcuların bu görüşmeden oldukça memnun kaldıkları ve vali beye teşekkür ettikleri, kulüp başkanı ile yapılan görüşme detayları böylece gazetede haber edilmiştir (Köyün Sesi, 14.07.1965: 1). Cumhuriyet kurulduktan sonra 1960'lı yıllardan itibaren Malazgirt Zaferi kutlamalarının başladığı bu dönemde kutlamaların genişlemesi için çalışmalar yapılmıştır. Spor karşılaşması çalışması bu çalışma ile başlamıştır diyebiliriz.

Malazgirt belediyesine ait otelin altında bulunan dükkânlarda Cemil Yaşar adlı kişinin bir lokanta açtığı haberi yansımıştır. Bu lokanta diğer ilçe lokantalarından farklı olarak içkili bir lokanta olarak hizmete açıldığı haber edilmiştir (Köyün Sesi, 23.07.1965: 1). O dönemde küçük bir ilçe olan Malazgirt'te içkili bir lokanta açılmış olması ilginç bir durumdur. Halkın çoğunun kırsalda yaşadığı ve dine bağlılıkları oldukları düşünüldüğünde bu küçük ilçede bu lokanta hem dikkat çekeceği hem de nasıl para kazanacağı düşündürücüdür. Günümüzde bile Malazgirt'te içki satılan yerler gizli saklıdır ve oldukça azdır. Lokanta gibi içkili yer ise hiç yoktur.

Malazgirtli üniversite öğrencilerinin okulların tatil olması ve memleketlerinde bulunmaları nedeniyle "Üniversite Gençliği" adında futbol takımı kurdukları ve bu takımın Malazgirt Alparslan Gençliği futbol takımıyla bir müsabaka yaptığı haber edilmiştir. 1 Ağustos tarihinde yapılan maçta Alparslan Gençliği takımı Üniversite Gençliği takımını 4-1'lik skor ile yendiği belirtilmiştir. Alparslan Gençliği takım kadrosunda kaleci Ali ve oyuncular olarak da; Zeki, Fadıl, Kemal, Beçet, Mustafa, İsmet, Nizam, Yaşar, Vedat ve Nedim yer almışlardır. Üniversite Gençliğinde ise kaleci Nuri ve oyuncular; Remzi, Okan, Muhittin, Yıldırım, Hasan, Coşkun, Saylan, Yaşar, Erhan ve Teyfik idi (Köyün Sesi, 04.08.1965: 1).

Gazetenin Milli Kütüphane Müdürlüğü kayıtlarında olan en son nüshası 9 Ağustos tarihli ve 107 sayılı olanıdır. Devamında gazetenin basılıp basılmadığına ulaşamamıştır. Son sayısında yeni bazı reklamların olduğu görülmektedir. Bunlar; "Matbaamızda temiz dizgi ve baskı işleri yapılır, Malazgirt kitaplığı senin eserindir. Onu maddeten ve manen besle kitaplar senin emrindedir. Kahveye gideceğine kitaplığa git okumak faydalıdır" (Köyün Sesi, 09.08.1965: 2). Reklamlara bakıldığında önemli bir gelişmenin olduğu açıktır. Henüz o yıllarda birçok yerde matbaa yok iken Malazgirt gibi okuma ve yazma oranının düşük olduğu küçük bir ilçede matbaanın varlığı oldukça önemli bir konudur. Şuna da değinmekte fayda vardır. İlçenin eğitimi bu durumdayken ve ülke genelinde ekonomik ve siyasi çalkantılar varken bu ilçede yerel basın çalışmaları yapmak ve parasal olarak maliyetli olan matbaanın getirilmiş olması ayrıca önemli bir gelişmedir. Köyün Sesi gazetesi yetkililerini ve yazarlarını ayrıca bu teşebbüslerinden dolayı kutlamak gereklidir. Çok önemli kazanımlar sağladıkları ve memleketlerinin daha iyi bir şekilde gelişmesine katkıda buldukları açıktır.

SONUÇ

Malazgirt ilçesinde yerel basın faaliyetleri Muş'a kıyasla yaklaşık on sene sonra başlamıştır. 1964 yılında çıkmaya başlayan *Köyün Sesi* gazetesi Malazgirt ilçesinin ilk yerel gazete örneğidir. İlçeye matbaanın geldiği tarih kesin olmamakla beraber, *Köyün Sesi* gazetesinin gazete ismiyle aynı olan matbaada basıldığı gazetede belirtilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere matbaa Malazgirt ilçesine 1960-64 yılları arasında gelmiştir. Malazgirt'te ilk gazete olan *Köyün Sesi* gazetesi 12 Eylül 1964 yılında yayın hayatına başlamıştır. Gazetenin sahibi Bayram Özpazarbaşı'dır. Yazı işleri müdürü gazetenin yazar kadrosunda da bulunan ve genellikle siyasi eleştirileri ile ön plana çıkan Kemal

Aytaç'tır. Her ne kadar küçük bir ilçede olsa da gazetenin yazar kadrosu oldukça güçlü görünmektedir. Yazar kadrosu on dört kişi olsa da gazetenin her baskısında yazı yazmamışlardır. Gazete Malazgirt'in ve ilçeye bağlı köylerin eksikliklerini, ilçeye yakın diğer ilçeler ile ilgili haberleri ve ulusal anlamda önemli gelişmeleri manşetten vermeye çalışan bir anlayış ile basılmıştır. Az gelişmiş ya da gelişme aşamasında olan ilçenin ve köylerinin yol, su, elektrik ve eğitim konuları ile ilgili işlerin takipçisi olduğunu gazete haberlerinde görmek mümkündür. Gazetenin güçlü kalemlerinden Kemal Aytaç'ın yazılarının genellikle hükümeti eleştiren bir mahiyet taşıdığını ve eğitim üzerinde durduğunu görmekteyiz. Kemal Aytaç özellikle ilçenin eksikliklerini takip edencesine yazdığı yazılarda, ilçede bulunan kamu kurumları, il merkezinde vali ve hatta bazı konularda bakanlıklara hitaben yazılarını çekinmeden eleştirel bir dil ile kaleme almıştır. Bazı eksikliklerde valiliğin ve örneğin sağlık bakanlığının bu yazılara cevap olarak gazete merkezine mektup ve haberler gönderdiği gazete baskılarına yansımıştır. Henüz ilk gazete olan *Köyün Sesi* gazetesi incelendiğinde baskı hataları ve yazım yanlışlıklarını devamlı surette görmek mümkündür. Bunun nedeninin henüz ilk defa matbaa ile tanışan Malazgirt'te teknik eleman yetersizliğine bağlayabiliriz. Gazetenin devamlı surette ikinci sayfasında reklamlar verdiği görülmektedir. Kemal Aytaç kamu kurumlarından reklam ve ilan alamadıklarını dile getirmiştir. Hatta bazı yazılarında kamu kurumlarında ilanların il merkezindeki gazetelere verildiğini dile getirerek ilçede bulunan ilk ve tek gazeteye kamu kurumlarının ve halkın yeteri kadar destek vermemesini eleştirmiştir. Gazetenin ne zaman yayın hayatını sonlandırdığı bilinmemektedir. Bu durum gazetenin basıldığı Malazgirt ilçesinin il merkezlerine uzaklığı ve gazeteciliğe yeteri derece de özen gösterilmediğini göstermektedir. Maddi zorluklar ve gazetenin kâğıt temininin zorluğundan dolayı 1965 yılında bir ara verdiğini dile getirildiği yazılmaktadır. Haberler kısımlarında bazı haberlerin yanlış haber olmasından ötürü özür mahiyetinde haberler yapıldığı dikkatlerden kaçmamaktadır. Bu özürler kişilere ait ya da kurumlara hitaben de yapılmıştır. Yanlış anlaşılmalara mahal vermemek için haber içeriklerine önem verildiği görülmektedir. Gazete Malazgirt'te önemli katkılarda bulunmuştur. Günümüzde yapılan Malazgirt Savaşı etkinliklerini ilk teklif eden gazete olmuştur. Kaymakamlıktan istenen bu kutlama için birden çok haber dizisi yayınlanmış ve bu haber dizisi sonuçta karşılık bulmuş ve 26 Ağustos kutlamasının tertiplenmesi sağlanmıştır. Bu kutlama töreninin Malazgirt için önemli olduğunu, memleketin tanıtımı ve turizm açısından önemli bir gelir kaynağı olacağını savunulmuştur. Bu organizasyonun sayesinde hem kültürel hem ekonomik açıdan Malazgirt'e önemli kazanımları olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada *Köyün Sesi* gazetesi Malazgirt'te yayımlanan ilk yerel gazete olması nedeniyle çeşitli açılardan araştırmalara, önemli katkılar sunması beklenmektedir. Öncelikli olarak gazetenin yayımlandığı tarihte Malazgirt'te yaşanan önemli olaylar, gündelik hayatın işleyişi, ekonomik durumu, ulusal gündemin taşraya yansımaları ve siyasal eğilimleri hakkında önemli veriler barındırmaktadır. Bu anlamda denilebilir ki "yerel" in hafızası, Malazgirt özelinde *Köyün Sesi* gazetesi ile açığa çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Sürelî Yayınlar

Köyün Sesi

Kitap ve Makaleler

Bayram, H. ve Fırat Onat, G. (2022). "Malazgirt'te Yerel Basın Gelişimi", Yuca, İ.S., Kızılkaya, Z., Işık, Ü. (ed). *Tarihsel Süreçte Muş Yerel Basını ve Yayın Kültürü*, (61-74) İstanbul: Kriter Yayınevi.

Girgin, A. (2001). *Türk Basın Tarihi'nde Yerel Gazetecilik*. İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Girgin, A (2009). *Türkiye'de Yerel Basın*. İstanbul: Der Yayınları.

Şapolyo, E. B. (1976). *Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın*. Ankara: Güven Matbaası.

Yuca, İ.S (2016). "Cumhuriyet Döneminde Muş'ta Basın Hayatı (1923-1960)", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Sayı 43, 201-220.

Özalper, M. (2018). "Cumhuriyet'in Anadolu'da Modernleşme Atılımları: Malazgirt ve Bulanık Halkevleri Örneği", *Tarih ve Kültür Bağlamında Muş Uluslararası Sempozyumu*, s.833-852.